

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลงานวิจัย

จากผลการวิจัยเชิงเอกสาร เชิงคุณภาพ และเชิงสำรวจที่ค้นพบ เพื่อตอบคำถามว่า พระพุทธศาสนามองการโคลนมนุษย์อย่างไร ถ้าโคลนมนุษย์จะเป็นบาปหรือไม่ และการโคลนมนุษย์มีผลกระทบต่อสังคมอย่างไร สามารถสรุปได้ดังนี้

คำถามว่า พระพุทธศาสนามองการโคลนมนุษย์อย่างไร ผลการวิจัยพบว่า การเกิดเป็นมนุษย์สามารถเกิดได้ ทั้งในครรภ์ ในไข่ ในแก้วโคล และเกิดแล้วโตเลย อีกทั้งมนุษย์ยังสามารถตั้งครรรภ์ได้ด้วย เพราะการเคล้าคลึงกาย เพราะการจับผ้าที่มือสุจีใส่ในช่องคลอด เพราะการลูบคลำสะดือของสตรี และเพราะการจ้องดูร่างกาย นอกจากนี้การโคลนมนุษย์ต้องนำเซลล์โคลนใส่ในมดลูก ดังนั้นจึงจัดการโคลนว่า เป็นการเกิดในครรภ์อย่างหนึ่ง ไม่ได้เป็นเรื่องผิดปกติแต่อย่างใด และการโคลนก็ไม่ถือว่าเป็นบาป

สำหรับคำถามว่า ถ้าโคลนมนุษย์จะเป็นบาปหรือไม่ งานวิจัยนี้พบว่า หากมีการโคลนมนุษย์จะมีปฏิสนธิวิญญานเมื่อเซลล์โคลนระยะบลาสโตซิสต์ฝังตัวในมดลูก เนื่องจากมีความพร้อมทั้งเหตุและปัจจัยที่จะให้ฝังตัวได้ ถ้าบลาสโตซิสต์นั้นฝังตัวก็ถือเป็นภละหรือเป็นตัวอ่อน ตัวอ่อนนั้นจะพัฒนาเจริญต่อไปตามลำดับ ส่วนเซลล์โคลนในระยะต่างๆ ที่เสียไปในระหว่างการโคลนไม่เป็นการฆ่าเพราะไม่มีวิญญานมาปฏิสนธิ จึงไม่ถือว่าเป็นผิดศีลปาณาติบาต ทั้งนี้เพราะไม่พร้อมด้วยเหตุปัจจัยที่จะให้วิญญานมาปฏิสนธิได้ ดังนั้นบลาสโตซิสต์ที่อยู่นอกมดลูก จึงมีสถานะเพียงพืชพันธุ์ที่เตรียมพร้อมเพื่อที่จะนำไปใส่ในมดลูกเพื่อพัฒนาเป็นเด็กต่อไป

ส่วนคำถามว่า หากมีการโคลนมนุษย์ จะมีผลกระทบต่อสังคมอย่างไร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

หากจำเป็นที่จะต้องมีการโคลนมนุษย์จริงๆ ในอนาคต การอนุญาตให้ครอบครัวที่สามีสามีเป็นหมันแต่ภรรยาตั้งครรรภ์เองได้จะมีผลกระทบต่อตัวเด็กโคลน ต่อครอบครัว และสังคมน้อยที่สุดเพราะการปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวของเด็กโคลนทั้ง 6 ทิศยังสามารถดำเนินไปตามปกติ สังคมจึงเป็นปกติ แต่มีเงื่อนไขว่าประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการโคลนต้องมียังน้อยเท่ากับอัตราการเกิดโดยการทำเด็กหลอดแก้ว คือ ร้อยละ 35 แต่ไม่สามารถบอกได้ว่า เด็กโคลนหรือมนุษย์โคลนคนนั้นจะเป็นคนดีหรือคนชั่ว ทั้งนี้เพราะขึ้นอยู่กับกรรมเบาๆ การปลูกฝัง

ศีลธรรม กล่าวคือถ้าอบรมเลี้ยงดูพร้อมกับปลูกฝังศีลธรรม เด็กโคลนก็จะเป็นคนดีได้ ตรงกันข้าม หากไม่ปลูกฝังศีลธรรม ปล่อยให้คนพาลก็มีโอกาสจะประพฤติเบี่ยงเบนออกจากบรรทัดฐานของสังคม สามารถก่อปัญหาให้กับครอบครัว และสังคมได้ เพราะลักษณะต่างๆ ของมนุษย์โคลน คนๆ หนึ่ง ขึ้นกับอิทธิพลของพันธุกรรมกับอิทธิพลของการหล่อหลอมแวดล้อมทางสังคม (phenotype = Genotype + Socialization)

2. อภิปรายผล

จะเห็นได้ว่า ผลการวิจัยนี้แตกต่างไปจากผลงานวิจัยทั่วไป ทั้งนี้เพราะมีการตีความในพระสูตรต่างกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาบริบทของวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้น ไม่ได้มองเฉพาะวิธีการโคลน ตลอดจนวิธีวิจัยก็ต่างจากผู้วิจัยทั่วไป ผู้วิจัยขออภิปรายดังต่อไปนี้

2.1 การตีความ ผู้วิจัยได้ตีความในอินทกสูตรและมหาตัตถหาสังขยสูตร รวมทั้งการเกิดของสิ่งที่ไม่ได้เกิดจากกรรม(อกัมมชรูป)

ในอินทกสูตร อินทกยักษ์ถามพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ท่านผู้รู้ทั้งหลายไม่กล่าวรูปว่า เป็นชีพ สัตว์นี้จะประสมร่างกายนี้ได้อย่างไรหนอ กระดูกและก้อนเนื้อจะมาแต่ไหน สัตว์นี้จะติดอยู่ในครรภ์ได้อย่างไร”

ส่วนในมหาตัตถหาสังขยสูตร มีปรากฏว่า เมื่อใดมารดา บิดาอยู่ร่วมกันด้วย มารดามีระดูด้วย สัตว์ที่จะมาเกิดปรากฏด้วย เพราะความประสมพร้อมแห่งปัจจัย 3 ประการอย่างนี้ ความเกิดแห่งสัตว์จึงมี

จะเห็นได้ว่า ทั้งคำกล่าวของอินทกยักษ์ในอินทกสูตรและคำตรัสของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในมหาตัตถหาสังขยสูตร เป็นการแสดงถึงการเกิดในครรภ์เท่านั้น ไม่ได้หมายถึงนอกครรภ์

ในขณะที่นักการศาสนาที่วิจัยการโคลนมนุษย์ ตีความว่า การโคลนซึ่งนำนิวเคลียสใส่ในไข่ในหลอดแก้วหรือจานเพาะเลี้ยง เป็นการประสมพร้อมกันทั้ง 3 อย่าง คือ ส่วนของพ่อแม่อยู่ร่วมกัน ทำนองเดียวกับการเกิดปกติหรือทำเด็กหลอดแก้วที่ไข่กับอสุจิผสมกัน ถือว่าการปฏิสนธิวิญญานเริ่มขึ้นแล้ว

ผู้วิจัยเห็นว่า การตีความว่ามีปฏิสนธิวิญญานตั้งแต่โคลนเป็นการตีความที่ผิดอย่างยิ่ง เพราะไม่มีความประสมพร้อมกันเนื่องจากยังขาดข้อ “มารดามีระดู” และขาดมดลูก อันที่จริงในพระสูตรก็ปรากฏว่าเป็นการประสมพร้อมกันในครรภ์เท่านั้น แต่ที่นักการศาสนาสรุป เป็นการเกิดนอกครรภ์ซึ่งตรงกันข้าม

2.2 การพิจารณาบริบททางวิทยาศาสตร์ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้งานวิจัยต่างไปจากงานวิจัยของท่านอื่น ซึ่งผู้วิจัยให้ความสำคัญ ดังจะอภิปรายต่อไป

2.2.1 ระยะเวลาฝังตัวในมดลูกของตัวอ่อน แม้นักวิทยาศาสตร์จะบอกระยะเวลาฝังตัวของตัวอ่อนเป็นช่วงก็ตาม เช่น ฝังตัวระยะ 5-7 วัน หรือบางตำรากล่าวว่า 6-8 วัน แต่โดยเฉลี่ยก็อยู่ที่ประมาณ 7 วัน ซึ่งสอดคล้องกับทางพระพุทธศาสนาที่กละหรือตัวอ่อนจะฝังตัวที่ 7 วันขณะเดียวกันก็ค่อยๆ เปลี่ยนสถานะเป็นอพัฑฐะ ซึ่งในระยะนี้โดยเฉพาะวันที่ 5 เซลล์บลาสโตซิสต์ จะแบ่งเป็นรอกกับตัวเด็ก

ประเด็นอยู่ที่ว่า หากเพาะเลี้ยงในจานหรือหลอดแก้วเกิน 7 วันแล้ว นอกจากจะไม่สามารถเป็นตัวในจานเพาะเลี้ยงแล้ว หากนำไปใส่ในมดลูกก็ไม่สามารถเป็นตัวเด็กได้ เพราะเกินกำหนดระยะเวลาการแบ่งหน้าที่การทำงานของเซลล์แต่ละชนิด อีกทั้งการเพาะเลี้ยงในจานหรือหลอดแก้วก็มีสภาพไม่เหมือนในครรภ์ จึงไม่สามารถเพาะเลี้ยงในจานจนเป็นตัวเด็กได้ แม้ในปัจจุบันก็ไม่มีนักวิทยาศาสตร์ท่านใดสามารถทำได้

2.2.2 การเกิด โทรเฟ็คโทเดิร์ม (trophectoderm) และมวลเซลล์ภายใน (inner cell mass) ประมาณวันที่ 5 โทรเฟ็คโทเดิร์มจะพัฒนาเป็นรอก และมวลเซลล์ภายในจะพัฒนาเป็นตัวเด็ก ทั้งสองส่วนสัมพันธ์กันพึ่งพาอาศัยกัน โดยโทรเฟ็คโทเดิร์มจะแทรกเข้าไปในผนังมดลูกเพื่อดูดอาหารเหมือนรากและเป็นรอกทำหน้าที่ลำเลียงอาหารไปที่ตัวเด็กซึ่งพัฒนามาจากมวลเซลล์ภายใน

ประเด็นนี้เป็นการบอกถึงการดำรงชีวิตของเด็กในครรภ์ว่า สามารถดำเนินต่อไปด้วยการอิงอาศัยอาหารในครรภ์มารดา จากการพัฒนาเซลล์ของโทรเฟ็คโทเดิร์ม และมวลเซลล์ภายใน ผู้วิจัยเห็นว่า หากเพาะเลี้ยงในหลอดแก้วหรือจานเพาะเลี้ยง เซลล์โคลนระยะบลาสโตซิสต์ไม่อาจจะพัฒนาเป็น โทรเฟ็คโทเดิร์มและมวลเซลล์ภายในได้ เนื่องจาก ภาวะเป็นแก้ว ซึ่งมีสภาพไม่เหมือนผนังมดลูก โปรตีนที่ทำหน้าที่ในการสั่งปิดเปิดการทำงานของเซลล์ชนิดต่างๆ ก็ไม่สามารถสั่งได้ เพราะไม่ใช่ผนังมดลูก เมื่อเซลล์ไม่พัฒนาเป็นโทรเฟ็คโทเดิร์มก็ไม่มีอาหารเข้าไปให้มวลเซลล์ภายใน มวลเซลล์ภายในก็ไม่สามารถพัฒนาเป็นตัวเด็กได้ ตลอดทศวรรษที่ผ่านมาก็ยังไม่มีนักวิทยาศาสตร์ท่านใดสามารถเพาะเลี้ยงเซลล์ในจานเพาะเลี้ยงให้พัฒนาเป็นตัวเด็กได้

2.2.3 การแบ่งเซลล์ด้วยพลังงานของไมโทคอนเดรีย วิทยาศาสตร์พบว่า เซลล์ในร่างกายของมนุษย์ในแต่ละเซลล์จะมีจำนวนไมโทคอนเดรียประมาณ 1,000 ขึ้น ไมโทคอนเดรียมีหน้าที่พิเศษ คือ สร้างพลังงาน เปรียบเสมือนโรงไฟฟ้าภายในเซลล์ เพราะเป็นแหล่งที่เซลล์

ใช้ในการสร้างสารเคมีที่จัดเป็นตัวให้พลังงานพื้นฐานในเซลล์ที่เรียกว่า พลังงานเอทีพี (ATP) ทำให้เซลล์แบ่งตัวได้เมื่อมีอาหาร อุดมภูมิ และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม

ประเด็นการแบ่งเซลล์ด้วยพลังงานเอทีพีนี้เอง ทำให้นักการศาสนาต่างๆ และคนทั่วไปเข้าใจว่า มีปฏิสนธิวิญญานในเซลล์

นอกจากนี้ การแบ่งตัวของเซลล์ด้วยพลังงานเอทีพีโดยไม่มีวิญญานมาปฏิสนธินี้สอดคล้องกับทางพระอภิธรรมที่สิ่งมีชีวิตที่ไม่มีวิญญาน (เช่น ฟิช เป็นต้น) สามารถเกิดขึ้นได้ หากมีอาหาร (อาหารขรุขระ) ความชื้นหรืออุดมภูมิ (อุตุขรุขระ) หรือกล่าวโดยรวมคือสภาพแวดล้อมพร้อม เรียกว่า อักมมขรุขระ

2.2.4 การเก็บรักษาเซลล์ระยะบลาสโตซิสต์ในถังไนโตรเจน ปัจจุบัน

นักวิทยาศาสตร์การแพทย์เก็บรักษาเซลล์ระยะบลาสโตซิสต์ในถังไนโตรเจน ด้วยอุดมภูมิ -196 องศาเซลเซียส เหตุผลที่ต้องเก็บในนี้และต้องเป็นอุดมภูมิเท่านั้นก็เพราะ ไนโตรเจนมีคุณสมบัติไม่ทำให้เซลล์ภายในแข็งตัว ยังคงรักษารูปร่างของเซลล์ได้เหมือนปกติ และไม่มีการพัฒนาเซลล์ ทุกกิจกรรมในเซลล์หยุดหมด

ประเด็นนี้มองข้ามไม่ได้เลย เพราะหากกล่าวว่ามีปฏิสนธิวิญญานในเซลล์แล้ว ก็เท่ากับว่า เซลล์นั้นก็คือมนุษย์คนหนึ่ง ที่สามารถอยู่ได้ในอุดมภูมิ -196 องศาเซลเซียส ต้องอดข้าว อดอาหารนานเท่ากับระยะเวลาที่นักวิทยาศาสตร์การแพทย์เก็บไว้ เช่น เก็บไว้ 5 ปีก็ต้องทนหนาวด้วยอุดมภูมิ -196 องศาเซลเซียส และอดอาหาร 5 ปี ซึ่งในความเป็นจริงไม่มีใครอดได้ จึงไม่สมเหตุผลผลที่จะกล่าวว่า มีปฏิสนธิวิญญานในเซลล์โคลนระยะบลาสโตซิสต์

2.3 การวิจัยเพื่อหาคำตอบว่ามนุษย์โคลนเป็นมนุษย์ปกติหรือไม่ ประเด็นนี้เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ทำให้มีความแตกต่างจากงานวิจัยอื่น จากการวิจัยทั้งเชิงเอกสาร เชิงคุณภาพ และเชิงสำรวจ พบว่ามนุษย์โคลนเป็นมนุษย์ปกติ เมื่อเป็นมนุษย์ปกติ สังคมก็ย่อมจะเป็นปกติด้วย เนื่องจากไม่มีความแตกต่าง

อย่างไรก็ตาม แม้สังคมจะตอบว่า มนุษย์โคลนจะเป็นมนุษย์ปกติเหมือนคนทั่วไป แต่สังคมก็ไม่อนุญาตให้โคลนเลยเสียทีเดียว ทั้งนี้เพราะเกรงว่าปัญหาจะเกิดขึ้นหากไม่มีการกั้นกรอง ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญจึงเห็นว่า ต้องผ่านการยอมรับของสังคมและกฎหมายก่อน

2.4 การที่มีเซลล์เสียไปในระหว่างกระบวนการโคลนเป็นการฆ่าหรือไม่ การฆ่า เป็นการอ้างอิงคำตอบจาก การตัดสินใจว่ามีปฏิสนธิวิญญานในเซลล์หรือไม่ จากการวิจัยพบว่าไม่มีปฏิสนธิวิญญานในเซลล์โคลน ดังนั้นหากเซลล์ตายจึงไม่เป็นการฆ่าหรือปาณาติบาต เพราะการตัดสินใจเป็นการฆ่าหรือปาณาติบาตใช้พิจารณาเฉพาะสิ่งมีชีวิตที่มีวิญญานครองเท่านั้น นี้

เป็นอีกข้อแตกต่างหนึ่งซึ่งอยู่ที่การตัดสินการมีวิญญาณหรือไม่มีวิญญาณในเซลล์

ส่วนการวิจัยของนักการศาสนาต่างๆ ตัดสินว่าเป็นการฆ่าเพราะมีปฏิสนธิวิญญาณตั้งแต่โคลน เนื่องจากวิเคราะห์พระสูตรต่างกันดังกล่าวข้างต้น

2.5 การมองเซลล์บลาสโตซิสต์เป็นระดับเดียวกับฟิช ซึ่งหากทำลายก็ไม่เป็นการผิดศีลปาณาติบาตดังกล่าวข้างต้น เซลล์โคลนระยะบลาสโตซิสต์นี้เทียบเท่ากับเมล็ดฟิช ที่เก็บลักษณะเฉพาะของมนุษย์โคลนซึ่งเป็นลักษณะเดียวกับมนุษย์ต้นแบบ ซึ่งไม่มีวิญญาณ ต่อเมื่อผู้หญิงมีมดลูกอยู่ในระยะที่พร้อมจะตั้งครรภ์ได้ เมื่อนำเซลล์โคลนไปใส่ในมดลูกก็สามารถเป็นเด็กทารกในครรภ์ได้

2.6 ประเด็นผู้ตอบแบบสอบถามทั้งที่มีความรู้เรื่องการโคลนและไม่รู้เรื่องการโคลน ผลปรากฏว่า ไม่พบความแตกต่างของผลการตอบแบบสอบถาม ด้วยการตรวจสอบนัยสำคัญทางสถิติ

2.7 งานวิจัยนี้แตกต่างไปจากงานวิจัยอื่นที่ผู้ตอบเป็นตัวแทนของสังคม ไม่ใช่เป็นคำตอบที่เกิดจากการคิดวิเคราะห์ด้านเอกสารด้านเดียว โดยผู้ตอบเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านจิตวิญญาณและด้านวิทยาศาสตร์ ดังนั้นคำตอบจึงเป็นคำตอบของสังคมอย่างแท้จริงและเชื่อถือได้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยเอกสาร การวิจัยเชิงคุณภาพและผลการวิจัยเชิงสำรวจ มีคำตอบซึ่งเป็นทิศทางเดียวกัน ว่ามนุษย์โคลนเป็นมนุษย์ปกติเหมือนคนทั่วไป สามารถอนุญาตให้โคลนมนุษย์ได้ ไม่เป็นการทำบาปเพราะไม่ผิดศีลปาณาติบาต และการโคลนรวมทั้งมนุษย์โคลนไม่ได้ก่อปัญหาสังคม

3. ข้อเสนอแนะ

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้เป็นความพยายามที่จะให้คำตอบแก่สังคมจากผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนาและวิทยาศาสตร์เท่านั้น มีข้อจำกัดที่ไม่สามารถสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญด้านสังคม จิตวิทยา กฎหมาย สิ่งแวดล้อมและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้รอบด้านได้ ทั้งนี้เพราะถูกจำกัดด้วยเวลาในการทำวิจัย

ดังนั้น หากจะมีการวิจัยต่อไป ก็ควรจะมีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ดังกล่าว

อีกทั้งงานวิจัยนี้ มีมุมมองที่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องสถานะของมนุษย์โคลนเป็นประเด็นหลัก กล่าวคือ เพื่อที่จะรู้ว่าควรจะให้โคลนมนุษย์หรือไม่ ดังนั้นคำถามจึงมุ่งแสวงหาว่า มนุษย์โคลนมีสถานะเป็นอะไร หากตอบได้ว่ามนุษย์โคลนเป็นมนุษย์ปกติหรือไม่ใช่มนุษย์ปกติก็สามารถ

สรุปได้ จากงานวิจัยทั้ง 3 วิธี ทั้งวิธีวิจัยเอกสาร เชิงคุณภาพ และเชิงสำรวจทั้งถามโดยตรงและถามโดยอ้อมซึ่งต้องนำมาตีความ พบว่ามนุษย์โคลนเป็นมนุษย์ปกติเหมือนคนทั่วไป เมื่อเป็นมนุษย์ปกติก็สามารถอยู่กับสังคมทั่วไปได้ ขณะเดียวกันสังคมก็มองอย่างปกติเหมือนคนทั่วไป จึงสรุปว่าสามารถให้โคลนได้

ดังนั้นการวิจัยต่อไปควรเปลี่ยนมุมมองที่ต่างออกไป โดยเน้นไปที่ความสัมพันธ์โดยตรงจึงจะได้ข้อมูลที่ตรง

